

TURINYS

Žodis skaitytojui 5

VILNIAUS UNIVERSITETAS: POLITINĖS IR ISTORIOGRAFINĖS

KOLIZIJOS (vietoj įvado).

Doc. A. Bumblauskas 7

I. UNIVERSITETO ĮKŪRIMAS.

Prof. E. Gudavičius 17

UNIVERSITETO IŠTAKOS 17

Mokyklų atsiradimas Lietuvoje 17

Žinių ir mokymo lygis 18

Viduriniojo mokslo susiklostymas 29

Vilniaus jėzuitų kolegija 32

VILNIAUS AKADEMIJOS ĮSTEIGIMAS 37

II. ACADEMIA ET UNIVERSITAS

VILNENSIS (1579–1773) 41

ANKSTYVOJI UNIVERSITETO RAIDA.

Prof. E. Gudavičius 41

Akademijos struktūra ir mokymo
organizavimas 41

Mokslo pobūdis ir lygis 45

SENOJO UNIVERSITETO

SUKLESTĖJIMAS (1600–1655)

Prof. A. Šidlauskas 52

Universiteto administracinis

valdymas 52

Mokslo laipsniai 56

Rektoriai ir profesoriai 62

Universiteto studentai 65

Filologijos dalykai Vilniaus

universitete 70

Lituanistika Vilniaus universitete 74

Lietuvos istorija universitete 79

Filosofija Vilniaus akademijoje 82

Teisės dalykai akademijoje 86

Teisės fakulteto organizavimas 91

Universiteto biblioteka ir spaustuvė 93

UNIVERSITETO NUOSMUKIS IR

BANDYMAI PERSITVARKYTI

(1655–1773) 96

Nuosmukio priežastys 96

Kelias į pertvarkymus. Filosofija ir
gamtos mokslai universitete 97

Istorijos dėstymo pradžia universitete.

Lituanistika 100

III. LIETUVOS DIDŽIOSIOS

KUNIGAİKŠTYSTĖS VYRIAUSIOJI

MOKYKLA (1773–1803).

Prof. A. Šidlauskas 103

EDUKACINĖ KOMISIJA 103

Komisijos įkūrimas 103

Komisijos nariai 104

Komisijos veikla 106

UNIVERSITETO REFORMOS 108

Esminiai pertvarkymai 108

Vilniaus universiteto iškilimas 111

Kiti universiteto pertvarkymai 113

NAUJOS TENDENCIJOS LIETUVOS

MOKSLE 117

Matematika ir astronomija 117

Gamtos mokslai 118

Medicina 119

Teisė 121

Istorija 122

Filologija 123

Filosofija 123

Architektūra ir dailė 124

Biblioteka ir spaustuvė 125

IV. IMPERATORIŠKASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS (1803–1832).

Prof. M. Jučas 127

MOKSLAS IR MOKYMAS 127

Bendroji raida 127

Fizikos ir matematikos skyrius 129

Medicinos skyrius 136

Moralės ir politinių mokslų

skyrius 139

Literatūros ir meno skyrius 145

Lituanistika 148

MOKYMO PROCESO

TOBULINIMAS 150

Pasiruošimas profesūrai užsienio

universitetuose 150

Mokslų kabinetai 153

Mokslų kabinetai 155

ADMINISTRACINIAI PAKITIMAI 157

..... 157

Universiteto valdymas 157

Bandymai pertvarkyti universiteto

valdymą 158

1828 m. universiteto nuostatų

projektas 159

Universiteto atkūrimas 161

UNIVERSITETO ŪKIS 164

Universiteto finansai 164

Universiteto pastatai 167

V. VILNIAUS UNIVERSITETO PALIKIMAS IR ATKŪRIMO PROJEKTAI.

Dr. A. Kulakauskas 169

VILNIAUS MEDICINOS-CHIRURGIJOS
AKADEMIJA 169

Įkūrimas, struktūra,
dėstomieji dalykai 169

Profesoriai 172

Studentai ir studijų tvarka 174

Akademijos uždarymas 174

VILNIAUS ROMOS KATALIKŲ
DVASINĖ AKADEMIJA 176

UNIVERSITETINĖS TRADICIJOS
ŠVIESA 178

Astronomijos observatorija 178

Vilniaus medicinos mokslinė

draugija 179

Kitos buvusio universiteto
patalpose veikusios įstaigos 180

Svarbesni Lietuvos kultūrai buvusių
Vilniaus aukštųjų mokyklų

profesorių ir aukštųjų darbų 180

VILNIAUS UNIVERSITETO
ATKŪRIMO SUMANYMAI 182

Vilniaus universiteto atkūrimo
sumanymai iki 1863 m. 182

Aukštosios mokyklos kūrimo
sumanymai rusifikatorių

planuose 183

Aukštosios mokyklos atkūrimo
Vilniuje klausimas XIX a. pabaigoje

– XX a. pradžioje 183

VI. VILNIAUS UNIVERSITETO
ATKŪRIMAS IR DU JO RAIDOS
KELIAI (1918–1940) 187

UNIVERSITETO ATKŪRIMAS
(1918–1919).
Doc. S. Jėgelevičius 187

Pirmasis bandymas atkurti
universitetą 187

Sumanyti ikurti lenkišką
universitetą 190
Darbo universiteto įkūrimo
deklaravimas 192
Lenkiškojo universiteto įkūrimas 194

LENKIŠKASIS STEPONO BATORO
UNIVERSITETAS VILNIUJE
(1919–1939) 200

Universiteto atidarymas ir pirmieji
žingsniai 200
Lietuvių kalbos katedros klausimas .. 203
Profesorai ir studentai 205
Mokslo tyrimo darbas 214
Biblioteka 220

LIETUVOS (VYTAUTO DIDŽIOJO)
UNIVERSITETAS KAUNE.
Dr. S. Kaubrys 223

Aukštieji kursai Kaune 223
Lietuvos universiteto įkūrimas
Kaune 1922 m. 224
Lietuvos universiteto reforma
1922–1940 m. 226
Universiteto materialinė mokslo ir
mokymo bazė 229

Universiteto klausytojai ir

1939 m. Lenkijos tragedija ir
Vilniaus universitetas 235
Lietuviškojo universiteto kūrimo

Vilniuje pabaikimo ir atidarymo darbas,
Lietuviškojo universiteto formavimo
Vilniuje pradžia 238
Lietuviškojo Vilniaus universiteto
restitucija 243

VII. NEGANDULŲ LAIKOTARPIS
(1940–1944).

Doc. S. Jėgelevičius 247

UNIVERSITETO SOVIETIZACIJOS
PRADŽIA 247

Pirmieji pertvarkymai 247
Universiteto veikla sovietizacijos
aplinkoje 250

VOKIEČIŲ OKUPACIJA 257

Karo pradžia ir nauji
pertvarkymai 257
Universiteto veikla ir jos
suvaržymai 258
Studijos pogrindyje 262

VIII. VILNIAUS UNIVERSITETAS
1944–1990 METAIS.

Prof. V. B. Pšibilskis 265

VILNIAUS VALSTYBINIS
UNIVERSITETAS (1944–1955) 265

Kuriantis Lietuvos valstybę
nuo 1918 m. Lietuvos

Studentų kontingentas	280
ir jų nuotaikos	284
Mokymas ir auklėjimas	284
VILNIAUS VALSTYBINIS	
VINCO KAPSUKO	
UNIVERSITETAS (1955–1990)	286
Struktūra ir materialinės bazės raida	286
Akademinio atsinaujinimo pradžia ..	289
Antinacionalistinė kampanija	291

Žlugusių vilčių metai	296
Universiteto mokslas: laimėjimai ir	
pradimai	301
Akademinis jaunimas: priėmimas,	
mokymas, idėjinis niveliavimas	309

**IX. VILNIAUS UNIVERSITETAS
KELYJE Į EUROPA:
VIZIJA IR TIKROVĖ.**

<i>Prof. R. Pavilionis</i>	319
----------------------------------	-----